Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Lausunto

14.3.2022

Ymv@eduskunta.fi

Asia: E 16/2022 vp Valtioneuvoston selvitys: Euroopan komission tiedonanto vuoteen 2030 ulottuvasta EU:n maaperästrategiasta

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua elinkeinoillemme oleellisen tärkeää komission tiedonantoa maaperästrategiasta, jolla pyritään edistämään maaperän terveyttä, tuottavuutta ja puhtautta.

Ydin

MTK tervehtii tyytyväisyydellä komission esitystä, joka korostaa maaperän hedelmällisyyttä ja arvostusta ja paikallisuutta kuten ”MTK:n ja SLC:n Maaperäohjelma: Paluu juurille –pidetään kiinni maan tuottavuudesta ja arvostuksesta” (linkki maaperäohjelmaan, https://www.mtk.fi/julkaisut)

Vanhojen direktiivien päivitykset ovat paikallaan, jotta maaperän puhtaus tulee turvatuksi. Uutta maaperälakia emme kannata: Tähän on kaksi keskeistä syytä 1) Maaperään liittyy jo paljon lainsäädäntöä, eikä uutta byrokratiaa tule elinkeinoillemme laatia. 2) Maaperän toiminnot ovat riippuvaisia sääoloista (ilmastonmuutoksesta) sekä maaperän synnystä ja lähtöaineksen ominaisuuksista: Maaperässä on paljon toimintoja, jotka eivät ole toimijan käsissä ja siten lailla säädettävissä.

Suomen kanta on hyvin muotoiltu. Esitämme aluksi muutamia lisäystarpeita ja huomioita ja lopuksi keskeiset nostot, joihin MTK yhtyy sellaisenaan.

Suomen kanta ja MTK:n lisähuomiot 1–7

Valtioneuvoston selvityksessä todetaan, että maaperän suojelu ja kestävä käyttö ovat tärkeitä myös Suomen hallitusohjelman hiilineutraalisuutta, luonnonvarojen turvaamista ja kestävää ruokajärjestelmää koskevien tavoitteiden edistämisessä**.**

1. MTK huomauttaa, että maaperän puhtauden ja toimintojen suojelu on myös tärkeää metsätalouden toimintaedellytyksille.

Selvityksen mukaan Suomi tukee komission visiota maaperän hyvästä terveydestä vuoteen 2050 mennessä. MTK yhtyy tavoitteeseen todeten, että

2. Vuosi 2050 on varsin haastava, sillä jo pilaantuneen maaperän kunnostaminen laajoilla alueilla on hidasta, työlästä ja kallista.

Kuten Suomi, myös MTK pitää strategian tavoitteita hyvinä ja toteaa niiden pitkälti sisältyvän jo aikaisempiin EU-strategioihin ja säädöksiin.

3. MTK ei siten kannata uutta maaperän terveyslakia, jolla tavoitellaan tervettä maaperää 2050. Tämä on linjassa Suomen kannan kanssa koskien esimerkiksi säädösehdotukseen suunniteltua kaivettua maa-ainesta koskevaa todistusta, jota Suomi pitää puhtaiden maamassojen osalta tarpeettoman raskaana menettelynä, joka aiheuttaisi tarpeetonta hallinnollista taakkaa. MTK korostaa, että maa-ainesten puhtaus on kuitenkin todennettava ja todennus voidaan hoitaa jo olemassa olevan lainsäädännön päivityksellä.

Vaikka Suomi muuten suhtautuu avoimesti vuonna 2023 suunniteltuun maaperän terveyslakiin, MTK muistuttaa lisäksi, että:

4. Maa- ja metsätalouteen liittyvää uutta maaperän lainsäädäntöä ei ole tarpeen lisätä, vaan tavoitteena tulee olla olemassa olevien direktiivien päivitys koskien erityisesti kierrätettävien aineiden (kierrätyslannoitteet ja -maanparannusaineet) turvallisuutta maaekosysteemille.

5. Maa- ja metsätalouselinkeinot noudattavat jo monia direktiivejä ja säädöksiä toiminnassaan, eivätkä kestä uutta toimintaa vaikeuttavaa byrokratiaa ja säädöstöä.

6. Maaperään liittyvät haitalliset prosessit kuten eroosio ja hajakuormitus ovat kytköksissä sääoloihin ja ilmastonmuutokseen sekä maaperän syntyhistoriaan, eivätkä ole siinä määrin ihmisen vallassa, että prosesseja voisi lailla säätää.

Liittyen tiedontarpeeseen, MTK muistuttaa viljelymenetelmien ja maankäytön roolista. MTK yhtyy Suomen kantaan siinä, että toimenpiteiden ja päätöksenteon tueksi tarvitaan tieteelliseen tutkimukseen perustuvaa tietoa maaperän biodiversiteetistä, ekosysteemipalveluista ja niihin vaikuttavista tekijöistä eri alueilla ja maalajeilla.

7. Tietoa tarvitaan eri tekijöistä eri maalajeilla mukaan lukien viljelymenetelmät ja suhteessa luonnontilaisten tai lähes luonnontilaisten maiden ominaisuuksiin ja päästöihin.

Suomen kanta ja keskeiset nostot, joihin MTK yhtyy

MTK yhtyy täysin Suomen kantaan kohdassa, jossa todetaan, että Suomi pitää tärkeänä, että *maaperään kohdistuvat riskit arvioidaan ja, että maaperän suojeluun kohdistuvat toimet päätetään paikallisista ja kansallisista lähtökohdista käsin*. Suomi korostaa, että strategian toimeenpanossa on kiinnitettävä huomiota *jäsenvaltioiden lähtötilanteisiin ja olosuhteisiin huomioiden ympäristölliset, taloudelliset ja sosiaaliset näkökulmat sekä alueelliset vaikutukset.*

MTK yhtyy täysin myös Suomen kantaan, jossa todetaan, että *keskeisten termien määritelmien puute vaikeuttaa strategian tavoitteiden ja toimeenpanon vaikutusten arviointia, ja pitää tärkeänä, että keskeiset termit määritellään yhdessä jäsenvaltioiden kanssa.*

MTK yhtyy Suomen kantaan, jossa todetaan tässä *vaiheessa varauksellisuus oikeudellisesti sitoviin kynnysarvoihin ja haluaa lisätietoja niiden käyttötavasta*. Suomi katsoo, että kynnysarvojen määrittely on *haasteellista jäsenmaiden sisäisen ja jäsenmaiden välisen ilmastollisen, maantieteellisen ja geologisten olosuhteiden vaihtelun takia*.

MTK yhtyy Suomen kantaan, jossa todetaan, että *Suomi pitää hyvänä maaperästrategian toimeenpanon edistämistä yhteistyössä vesipuitedirektiivin ja EU:n kemikaalipolitiikan kanssa*. Maaperällä ja pohjavesillä on suora yhteys.

Lopuksi MTK on kiitollinen Suomen kannasta, jossa peräänkuulutetaan maaperätiedon tarvetta. Kuten Suomen kannassa todetaan, *rahoitusta olisi tärkeää kohdentaa erityisesti maaperän tilan huonontumisen torjuntaan, maaperän monimuotoisuuden parantamiseen sekä maaperän innovatiivisten kunnostusmenetelmien tutkimukseen sekä kestävien viljelymenetelmien tutkimukseen erityisesti maaperän kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämiseksi ja hiilensidonnan ja todentamiseksi pelloilla ja metsissä.*

Helsingissä 14.3.2022

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Liisa Pietola

Ympäristöjohtaja